ROYAUME DE BELGIQUE.

AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, deuxième chambre, saisi par le Vice-Premier Ministre et Ministre de l'Intérieur, le 25 juin 1984, d'une demande d'avis sur un projet d'arrêté ministériel "relatif à la détermination du prix de vente des brochures contenant les résultats électoraux", a donné le 19 septembre 1984 l'avis suivant :

KONINKRIJK BELGIE.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, tweede kamer, de 25 juni 1984 door de Vice-Eerste Minister en Minister van Binnenlandse Zaken verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van ministerieel besluit "betreffende de vaststelling van de verkoopprijs van de brochures die de verkiezingsuitslagen bevatten", heeft de 19e september 1984 het volgend advies gegeven :

Selon les explications fournies au Conseil d'Etat, l'objet de l'arrêté ministériel en projet est, d'une part, de rendre obligatoire la publication d'une brochure contenant les résultats de chaque élection et, d'autre part, de prévoir que, sauf quelques exceptions, la distribution de cette brochure ne sera faite que sur demande et contre paiement d'un prix fixé par le Ministre.

Aucune disposition légale ou réglementaire ne prévoit la publication de résultats électoraux sous forme de brochures.

En tant qu'il fixe ainsi des règles qui s'imposent au Ministre, l'arrêté a un contenu normatif pour lequel le Ministre ne possède aucune habilitation.

A défaut d'habilitation expressément donnée par une loi au Ministre, un tel arrêté ne peut être pris que par le Roi en vertu du pouvoir d'administration générale qu'Il tient de l'article 29 de la Constitution.

L'arrêté en projet ne sera donc examiné ci-après qu'en tant que projet d'arrêté royal, pour lequel un texte complet sera d'ailleurs proposé.

+

EXAMEN DU TEXTE.

PREAMBULE.

L'arrêté en projet devant être pris par le Roi, un alinéa 1er visant l'article 29 de la Constitution doit être inséré dans le préambule.

.../...

Les considérants ne paraissent pas indispensables et pourraient être omis sans inconvénient.

Il n'y a pas lieu de viser l'arrêté royal du 5 octobre 1961 portant organisation du contrôle administratif et budgétaire, puisqu'il est constaté, dans l'alinéa 7, que la formalité prescrite a été accomplie. Mais il y a lieu de compléter cet alinéa par la mention de la date à laquelle le Ministre du Budget a donné son accord.

Vu l'accord du Ministre du Budget, l'alinéa 8, qui concerne l'avis de l'Inspection des Finances, doit être omis.

DISPOSITIF.

Article 1er.

Selon les renseignements donnés au Conseil d'Etat, l'article 1er vise les résultats des élections législatives, provinciales, communales, d'agglomération et européennes. Mais il ne vise pas, par exemple, l'élection des membres du conseil de l'aide sociale. La notion très large "d'assemblée délibérante" n'est donc pas adéquate. Il conviendrait que le projet précise les élections auxquelles il est applicable.

Par ailleurs, selon les mêmes renseignements, les résultats publiés par le Ministère de l'Intérieur peuvent différer selon les élections qu'ils concernent. Ainsi les votes de préférence ne sont pas indiqués quand il s'agit d'élections communales et provinciales.

.../...

Il s'imposerait, dès lors, que le projet contienne une disposition donnant au Ministre de l'Intérieur la faculté de déterminer le contenu des brochures.

Article 2.

Tel qu'il est rédigé, cet article semble signifier que toutes les brochures visées à l'article 1er sont distribuées gratuitement aux bénéficiaires mentionnés, alors que, dans l'intention du Gouvernement, l'article ne concerne que les brochures relatives aux élections législatives et européennes.

L'article doit, dès lors, être précisé en ce sens.

+

Le texte suivant est proposé pour l'ensemble du projet :

"ARRETE ROYAL RELATIF A LA PUBLICATION DES RESULTATS ELECTORAUX.

Baudouin, Roi des Belges,

A tous, présents et à venir, SALUT.

Vu l'article 29 de la Constitution;

Vu l'accord du Ministre du Budget donné le 4 avril 1984;

Vu l'avis du Conseil d'Etat;

Sur la proposition de Notre Ministre de l'Intérieur,

NOUS AVONS ARRETE ET ARRETONS :

.../...

Article 1er.-

Les résultats officiels des élections législatives, provinciales, communales, d'agglomération et européennes sont publiés sous forme de brochures dont le Ministre de l'Intérieur détermine les modalités de publication et le prix de vente.

Toutefois, les brochures contenant les résultats des élections législatives et européennes sont distribuées gratuitement :

1° aux services des Chambres législatives et du Parlement européen;

2° aux membres des Chambres législatives et aux membres belges du Parlement européen;

3° aux groupes représentés aux Chambres législatives.

Article 2.-

Le prix de vente, taxe sur la valeur ajoutée comprise, est indiqué sur chaque brochure.

Toutefois, la mention "Le présent exemplaire ne peut être vendu ni offert en vente" est apposée sur chacune des brochures visées à l'article 1er, alinéa 2 (1).

Article 3.-

Le présent arrêté entre en vigueur lors de la première élection qui suit le jour de sa publication au Moniteur belge.

.../...

- - - - - - - - - - -

(1) Il appartiendra au Gouvernement d'apprécier s'il convient de maintenir cet alinéa, compte tenu de la qualité des destinataires des brochures dont l'article 1er, alinéa 2, prévoit la distribution gratuite.

Article 4.-

Notre Ministre de l'Intérieur est chargé de l'exécution du présent arrêté.

Donné à

Par le Roi :

Le Ministre de l'Intérieur".

Volgens de aan de Raad van State verstrekte uitleg wil het ontworpen ministerieel besluit enerzijds de publikatie van een brochure met de uitslagen van iedere verkiezing verplicht stellen en anderzijds bepalen dat die brochure, op enkele uitzonderingen na, slechts op aanvraag en tegen betaling van een door de Minister bepaalde prijs wordt uitgereikt.

Geen enkele wets- of verordeningsbepaling voorziet in de bekendmaking van verkiezingsuitslagen in de vorm van brochures.

In de mate dat het besluit aldus voor de Minister bindende regels vaststelt, heeft het een normatieve inhoud ten aanzien waarvan de Minister generlei bevoegdheid heeft.

Tenzij de Minister daartoe door een wet uitdrukkelijk wordt gemachtigd, kan alleen de Koning, op grond van de bevoegdheid inzake algemeen bestuur welke Hij aan artikel 29 van de Grondwet ontleent, een zodanig besluit vaststellen.

Het ontworpen besluit zal hierna dan ook slechts worden onderzocht als ontwerp van koninklijk besluit, waarvoor overigens een volledige tekst zal worden voorgesteld.

+

.../...

ONDERZOEK VAN DE TEKST.

AANHEF.

Vermits het ontworpen besluit door de Koning moet worden vastgesteld, moet in de aanhef een eerste lid worden ingevoegd dat naar artikel 29 van die Grondwet verwijst.

De consideransen lijken niet onontbeerlijk en zouden zonder enig bezwaar kunnen worden weggelaten.

Er hoeft niet te worden verwezen naar het koninklijk besluit van 5 oktober 1961 tot regeling van de administratieve en begrotingscontrole, vermits in het zevende lid wordt vastgesteld dat het voorgeschreven vormvereiste werd nageleefd. Dit lid moet echter worden aangevuld met de vermelding van de datum waarop de Minister van Begroting zijn akkoord heeft gegeven.

Daar de Minister van Begroting zijn akkoord heeft gegeven, moet het achtste lid, dat betrekking heeft op het advies van de Inspectie van Financiën, vervallen.

BEPALEND GEDEELTE.

Artikel 1.

Volgens de aan de Raad van State verstrekte inlichtingen doelt artikel 1 op de uitslagen van de parlementsverkiezingen, de provincieraads-, gemeenteraads- en agglomeratieraadsverkiezingen en van de Europese verkiezingen. Maar het beoogt bijvoorbeeld niet de verkiezingen van de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn. Het zeer ruime begrip "beraadslagende en beslissende vergadering" is dus niet dienstig. Het ontwerp zou nader moeten bepalen op welke verkiezingen het toepasselijk is.

Anderzijds kunnen, volgens dezelfde inlichtingen, de door het Ministerie van Binnenlandse Zaken bekendgemaakte uitslagen verschillen naar gelang van de verkiezingen waarop zij betrekking hebben. Zo worden de voorkeurstemmen niet aangegeven als het gaat om gemeenteraads- en provincieraadsverkiezingen.

Het ontwerp zou bijgevolg een bepaling moeten bevatten die de Minister van Binnenlandse Zaken in staat stelt om de inhoud van de brochures te bepalen.

Artikel 2.

Zoals het artikel is gesteld, zou men er kunnen uit opmaken dat alle in artikel 1 bedoelde brochures kosteloos worden bezorgd aan de genoemde gerechtigden, terwijl de Regering met het artikel enkel de brochures betreffende de parlementsverkiezingen en de Europese verkiezingen op het oog heeft.

Het artikel moet derhalve in die zin worden gepreciseerd.

+

De volgende tekst wordt voor het ontwerp in zijn geheel voorgesteld :

"KONINKLIJK BESLUIT BETREFFENDE DE BEKENDMAKING VAN DE VERKIEZINGSUITSLAGEN.

Boudewijn, Koning der Belgen,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen, ONZE GROET.

Gelet op artikel 29 van de Grondwet;

Gelet op het akkoord van de Minister van Begroting, gegeven op 4 april 1984;

Gelet op het advies van de Raad van State;

Op de voordracht van onze Minister van Binnenlandse Zaken,

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ :

Artikel 1.-

De officiële uitslagen van de parlementsverkiezingen, van de provincieraads-, gemeenteraads- en agglomeratieraadsverkiezingen en van de Europese verkiezingen worden bekendgemaakt in de vorm van brochures, waarvan de wijze van publikatie en de verkoopprijs door de Minister van Binnenlandse Zaken worden vastgesteld.

De brochures met de uitslagen van de parlementsverkiezingen en van de Europese verkiezingen worden evenwel kosteloos bezorgd :

1° aan de diensten van de Wetgevende Kamers en van het Europese Parlement;

2° aan de leden van de Wetgevende Kamers en aan de Belgische leden van het Europese Parlement;

3° aan de in de Wetgevende Kamers vertegenwoordigde fracties.

Artikel 2.-

De verkoopprijs, belasting over de toegevoegde waarde inbegrepen, wordt op elke brochure aangegeven.

.../...

Op elk van de in artikel 1, tweede lid, bedoelde brochures wordt echter de vermelding "Dit exemplaar mag niet verkocht of te koop geboden worden" aangebracht (1).

Artikel 3.-

Dit besluit treedt in werking bij de eerste verkiezing volgend op de dag waarop het in het Belgisch Staatsblad is bekendgemaakt.

Artikel 4.-

Onze Minister van Binnenlandse Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit.

Gegeven te

Van Koningswege :

De Minister van Binnenlandse Zaken".

---

(1) De Regering zal dienen te oordelen of dit lid moet worden gehandhaafd, gelet op de hoedanigheid van degenen aan wie de brochures krachtens artikel 1, tweede lid, kosteloos worden bezorgd.

La chambre était composée de

Messieurs : P. TAPIE, président de chambre,
de Heren : kamervoorzitter,

Ch. HUBERLANT, conseillers d'Etat,
P. FINCOEUR, staatsraden,

F. RIGAUX, assesseurs de la section de législation,
J. DE GAVRE, assessoren van de afdeling wetgeving,

Madame : M. VAN GERREWEY, greffier,
Mevrouw : griffier.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de M. P. TAPIE.

Le rapport a été présenté par M. J. COOLEN, premier auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. P. TAPIE.

Het verslag werd uitgebracht door de H. J. COOLEN, eerste auditeur.

LE GREFFIER - DE GRIFFIER, LE PRESIDENT - DE VOORZITTER,

M. VAN GERREWEY. P. TAPIE.